

Затверджено
на засіданні Ради суддів України
«05» березня 2018 року

ЗВІТ

Ради суддів України про виконання завдань органів суддівського самоврядування у період з вересня 2015 року по лютий 2018 року

1. Загальний розділ

Рада суддів України здійснювала свої повноваження в складі 33 осіб, обраних на XIV з'їзді суддів України у вересні 2015 року.

За період з вересня 2015 року по лютий 2018 року Радою суддів України всього ухвалено 304 рішення, у тому числі:

- за 2015 рік – 125 рішень;
- за 2016 рік – 91 рішення;
- за 2017 рік – 88 рішень;
- за 2018 рік – 18 рішень.

Протягом звітнього періоду Радою суддів України всього опрацьовано більше 16 000 документів, у тому числі вхідної та вихідної кореспонденції по роках:

- за 2015 рік – 4 561 документ;
- за 2016 рік – 2 951 документ;
- за 2017 рік – 6 720 документів;
- за 2018 рік – 790 документів.

Всього опрацьовано 729 звернень громадян, у тому числі по роках:
з вересня 2015 року – 69 звернень;
за 2016 рік – 627 звернень;
за 2017 рік – 333 звернення;
за 2018 рік – 47 звернень.

Протягом звітнього періоду Радою суддів України всього опрацьовано 10 131 звернення суддів та судів, у тому числі по роках:

- за 2015 рік – 3 600 звернень;
- за 2016 рік – 2 300 звернень;
- за 2017 рік – 4 163 звернення;
- за 2018 рік – 68 звернень.

За зверненнями Ради суддів України Президентом України присвоєно Почесне звання "Заслужений юрист України" 19 суддям у відставці.

У рамках Стратегії розвитку судової влади в Україні Рада суддів України є бенефіціаром Міжнародних проектів, які допомагають Україні у здійсненні реформ.

Зокрема, Проект Ради Європи "Підтримка впровадженню судової реформи в Україні" (2016-2018); Програма USAID "Нове правосуддя"; Українсько-канадський проект "Підтримка судової реформи".

У рамках співпраці з цими проектами членами Ради суддів України прийнято участь у 18 заходах з різною тематикою, проведено 7 зустрічей тощо. Докладніше про це викладено у звітах про діяльність комітетів Ради суддів України.

У складі Ради суддів України створені та функціонували шість комітетів:

- стратегічного розвитку;
- з питань комунікації (в тому числі ЗМІ);
- забезпечення гарантій незалежності суддів, правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їх сімей;
- адміністрування та питань організаційного забезпечення діяльності суду;
- бюджетного планування, фінансового та матеріально-технічного забезпечення;
- етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів.

2. Діяльність комітету Ради суддів України стратегічного розвитку

Комітет стратегічного розвитку створений рішенням Ради суддів України від 3 грудня 2015 року, діяв до січня 2017 року.

Члени комітету стратегічного розвитку були в складі:

- Конституційної комісії, Ради з питань судових реформ при Президенті України прийнято участь у розробці змін до Конституції України, до Закону України «Про судоустрій та статус суддів», нових редакцій Закону України «Про судоустрій та статус суддів»;
- Кваліфікаційної та Дисциплінарної комісії приватних виконавців при Міністерстві юстиції України.

Члени комітету стратегічного розвитку представляли інтереси суддівської спільноти у Конституційному суді України.

Так, за участю Моніча Б. С. було ухвалено рішення Конституційного Суду України від 08 червня 2016 року № 4-рп/2016 (справа про щомісячне грошове утримання суддів у відставці), відповідно до якого було визнано неконституційними положення Закону України «Про судоустрій та статус суддів» щодо зменшення довічного грошового утримання суддів у відставці та констатовано, що таке зменшення у подальшому також є неконституційним.

Крім того, прийнято участь у 4 засіданнях Конституційного Суду України.

Члени комітету працювали над висновками до законопроектів, які розглядалися Верховною Радою України.

Зокрема, підготовлено висновок Ради суддів України щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо скасування пільг на забезпечення житлом суддів, прокурорів, поліцейських та державних службовців), який затверджено рішенням від 2 грудня 2016 року № 86. Зазначений законопроект прийнято не було.

На виконання рішення Ради суддів України від 3 березня 2016 року № 22 підготовлено звернення щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення окремих положень законодавства з питань судоустрою та статусу суддів» в частині звуження гарантій незалежності суддів, які були висловлені на засіданнях Ради з питань судових реформ при Президенті України головою Ради суддів.

У 2017 році надані пропозиції до проекту Закону України «Антикорупційну стратегія на 2018-2020 роки».

Заступник голови Ради суддів України Моніч Б. С. прийняв участь у обговоренні проекту цього закону та узгодженні його положень в рамках міжвідомчої робочої групи з питань підготовки нової Національної антикорупційної стратегії, утвореної згідно з рішенням Національного Агентства від 20 липня 2017 року № 329, яке відбулось 28 вересня 2017 року.

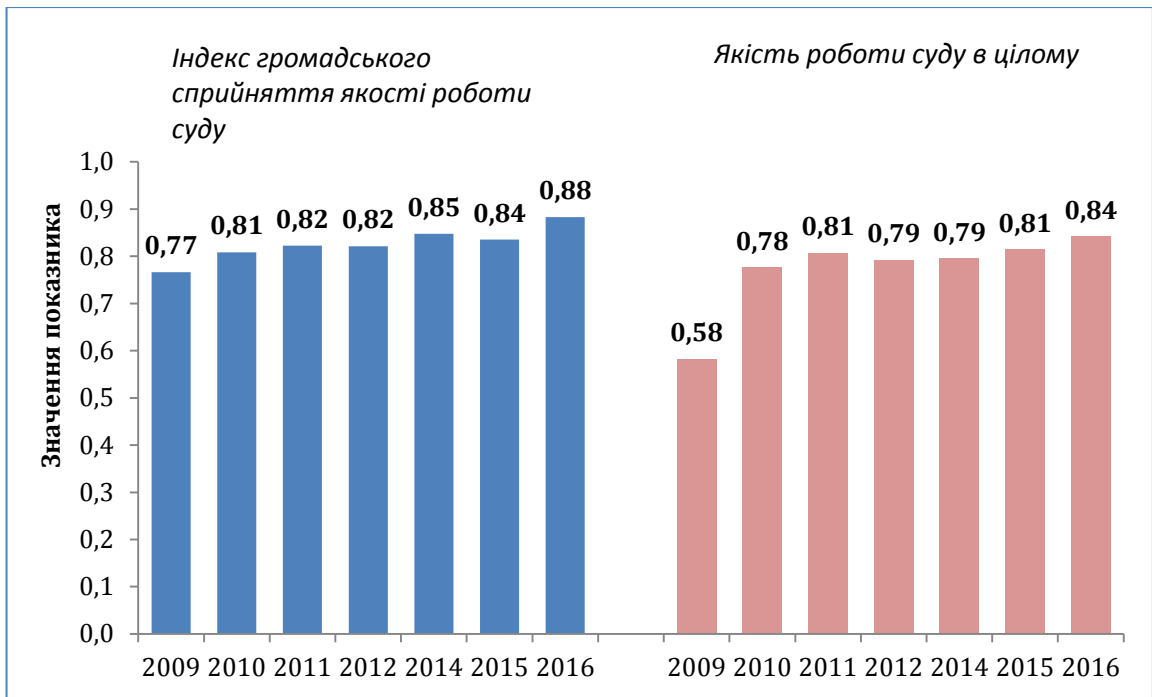
У результаті, проект Закону України "Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки" схвалено з урахуванням наданих Радою суддів України пропозицій.

Члени Ради суддів приймали участь у моніторингу стану боротьби з корупцією в Україні під час підготовки чергового звіту групи держав проти корупції Ради Європи (GRECO), а також прийняли участь у пленарному засіданні (GRECO). Пропозиції та зауваження Ради суддів України, висловлені під час зустрічей були використані експертами під час підготовки звіту.

Зокрема, було підтримано пропозицію про скасування статті 375 Кримінального кодексу України, про надання можливості суддям оскаржувати рішення щодо їх кар'єри з підстав мотивів, змін до законодавства в частині роботи комітету з питань етики, питань дисциплінарної відповідальності тощо.

Протягом звітного періоду Радою суддів України проведено три опитування громадської думки щодо довіри до суддів, судової влади та суду.

Так, у 2016 році за рішенням Ради суддів України Програмою USAID "Справедливе правосуддя" у рамках програми "Оцінки якості функціонування судів: опитування відвідувачів суду з використанням методології карток громадянського звітування" підготовлено узагальнюючі результати опитування громадян, відповідно до яких індекс громадянського сприйняття якості роботи суду та якість роботи судів зросли на 4 пункти порівняно з 2015 роком, та склали 0,88 у 2016 році з максимально можливого значення показника індексу – 1.

У рамках цієї програми було розроблено картки опитування, які суди можуть використовувати з метою вивчення стану їх роботи та визначення шляхів удосконалення.

Проведено національне опитування суддів щодо реформування судової системи та виконання законів України: "Про відновлення довіри до судової влади", "Про очищення влади", "Про забезпечення права на справедливий суд".

За результатами цього опитування судді висловились на підтримку конституційних змін, у розробці яких приймали участь члени Ради суддів України.

Результати опитування суддів

	<i>Погоджуюсь</i>	<i>Не погоджуюсь</i>
Розширення повноважень Вищої ради правосуддя порівняно з повноваженнями Вищої ради юстиції, які цей орган виконував на той час	54,5	16,6
Передача Вищій раді правосуддя повноважень щодо надання згоди на затримання чи утримання від вартою судді	62,5	14,2
Скасування повноважень Президента України щодо переведення та звільнення суддів	71,8	6,9
Скасування повноважень Президента України щодо створення, реорганізації та ліквідації судів	69,1	9,9
Скасування інституту першого призначення судді на п'ятирічний термін	58,9	25,3
Підвищення мінімального віку кандидата на посаду судді з 25 до 30 років	75,6	11,5

Звуження обсягу суддівської недоторканості до функціональної	27,7	47,6
Надання судам повноважень здійснювати контроль за виконанням судових рішень	46,2	33,4

Наприкінці 2017 року на виконання рішення Ради суддів України ,за підтримки проекту Ради Європи "Підтримка впровадженню судової реформи в Україні", Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова проведено соціологічне дослідження – опитування громадян.

Відповідно до наданого звіту ставлення громадян до судової системи в цілому є негативним.

Проте, рівень довіри громадян, які мають власний досвід спілкування з судами, є значно вищим. Більше того, баланс довіри з боку цих громадян до місцевих судів та судової системи в цілому є позитивним. Тобто число громадян, які довіряють судам, є більшим, ніж число тих, хто не довіряє.

28.02.2018 відбулась презентація моніторингу судових процесів в Україні, який проводився центром політико - правових реформ на замовлення координатора проектів ОБСЄ в Україні та уряду Канади. Спостерігачі відвідали судові засідання у 145 судах, розташованих в 15 областях України. За результатами моніторингу:

- 48% судових засідань проводилось бездоганно, з окремими порушеннями – 47%, а з грубими порушеннями – 5%;

- бездоганними етичні норми та культура спілкування під час судового процесу були у 78% судових засідань, з незначними порушеннями у 20%, з грубим нехтуванням етичним стандартам – у 2%;

- відзначена 100 відсоткова можливість потрапляння до відвідуваних приміщень суду

- у понад 90% суд: не обмежував учасників судового засідання у праві виступати в судових засіданнях; не допускав висловлювань чи дій , що свідчать про вияв неповаги до людини за ознакою раси, статі, тощо; приділяв достатньо уваги аргументам або клопотанням учасників процесу; не здійснював моральний тиск на учасників процесу, тощо.

Відзначено досить високий рівень організації і проведення судових процесів в Україні.

3. Діяльність комітету Ради суддів України з питань комунікації (в тому числі ЗМІ)

Відкритість і прозорість у діяльності Ради суддів України, як найвищого органу суддівського самоврядування, серед інших повноважень, визначених законом, передбачає можливість взаємодії громадян, їхніх об'єднань, юридичних осіб, засобів масової інформації, громадських організацій, суддів і судових установ у формуванні та реалізації державної політики щодо доступу до повної, об'єктивної, достовірної інформації про діяльність органів судової влади.

З метою реалізації таких принципів, а також гармонізації відносин судової влади та суспільства, забезпечення оперативного та об'єктивного висвітлення у ЗМІ діяльності органів судової влади, Радою суддів України було запроваджено інститут суддів-спікерів та чимало уваги зосереджено на введенні посад прес-секретарів у судах, що суттєво сприяло розвитку комунікаційного сегменту судової влади.

На реалізацію означених заходів у квітні 2016 року було повністю оновлено офіційний сайт Ради суддів України, а у травні 2017 року відбулось повне оновлення веб-порталу "Судова влада України".

Зміна структури веб-порталу, яка відбулася за рішенням Ради суддів України, дозволила не тільки оновити обличчя інформаційного ресурсу, зробити його цікавим для громадян, громадськості та представників ЗМІ, які відслідковують діяльність судової влади, а й привернути до нього увагу представників юридичних професій, які отримали ресурс, де зосереджена вся необхідна для їх роботи інформація.

Зважаючи на те, що комунікація є відносно новою сферою діяльності для судової влади, а головні засади діяльності прес-служб судів України було закладено ще у 2015 році, робота комітету з питань комунікації (в тому числі зі ЗМІ) була зосереджена над проведенням навчань для прес-секретарів та суддів-спікерів у регіонах.

За 2017 рік було проведено:

спільно з ГО "Вектор прав людини" було проведено сім семінарів на тему "Комунікативні інструменти у роботі судів: діалог суду та громади" для прес-секретарів в семи регіонах України, в яких взяли участь 139 працівників з 119 судів;

з Консультативною місією Європейського Союзу два семінари "Зв'язки з громадськістю у судах" для суддів-спікерів у Тернопільській та Волинській областях;

спільно з українсько-канадським проектом "Підтримка судової реформи в Україні" два семінари-тренінги "Комунікаційна діяльність голови суду під час здійснення представницьких функцій" для голів судів Запорізької та Хмельницької областей та семінар для прес-секретарів Івано-Франківської та Одеської областей щодо організаційного забезпечення діяльності прес-секретарів.

Протягом двох останніх років, за підтримки проекту USAID "Справедливе правосуддя" та Консультативної місії ЄС, проведено тренінги для суддів-спікерів у 15 регіонах. Загальна кількість учасників становила 589 осіб.

Члени комітету активно брали участь в розробці та викладанні курсу комунікацій, який було розроблено спільно з Національною школою суддів України, а член комітету Суярко Т. Д. розробила "Концепцію прямих зв'язків судів із громадськістю". Вказана Концепція була затверджена комунікаційним комітетом системи правосуддя у складі Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової

адміністрації України, Верховного Суду України та Національної школи суддів України.

Відповідно до Концепції метою встановлення прямих зв'язків між судами та широким загалом є сприяння правовій просвіті, виховання правової культури, формування правильного сприйняття функції правосуддя, ролі судді в суспільстві та обмежень, що накладає на суддю виконання такої важливої функції, покращення розуміння та довіри суспільства до системи правосуддя, та як результат – посилення незалежності судової влади.

Задля ознайомлення суддів з вказаною концепцією та кращим досвідом, який напрацьовано нашими судами, було організовано 5 заходів у різних куточках України: Київ, Харків, Одеса, Дніпро, Львів. У заходах брали участь голови судів, судді-спікери, керівники апаратів судів.

У межах реалізації Концепції за ініціативи та підтримки голови комітету Сасевича О. М. було налагоджено співпрацю з МОН України. Спільно з фахівцями МОН України, Суярко Т. Д. було розроблено методичні рекомендації з проведення заходів навчально-виховного характеру на правову тематику для учнів середнього та старшого шкільного віку. Вказані методичні рекомендації отримали гриф МОН України. Співпраця в цьому напрямку продовжується.

Приємно констатувати той факт, що сьогодні суди активно проводять різноманітні заходи, спрямовані на налагодження прямих зв'язків судів з громадськістю.

Така робота судів знайде своє відображення у звітності, яку на виконання Концепції, запроваджено спільно з ДСА України.

Закордонні експерти цікавляться українським досвідом, як у цій царині, так і он-лайн трансляціями судових засідань, що відбуваються на ютуб каналі судової влади. Запровадження у 2015 році он-лайн трансляцій судових засідань стало відповіддю судової влади на виклики часу. Першою такою справою стала трансляція справи про вбивство 39 людей під час Євромайдану, яка і дотепер слухається в Святошинському районному суді міста Києва. Протягом 2015 року транслювались засідання лише у чотирьох областях України.

Станом на 01.01.2018 трансляції судових засідань технічними засобами суду вже проводяться у 12 областях України. Загалом здійснено трансляції 47 справ у 29 судах.

Завдяки прямим трансляціям вдалось зняти напругу в судових засіданнях по актуальних справах та уникнути порушень правопорядку в залах судових засідань.

Також комітет був організатором та постійним учасником спільних з представниками ЗМІ семінарів, круглих столів, форумів, які стосувалися судової тематики та популяризації етапів судової реформи.

З цією метою, на виконання рішення XIV позачергового з'їзду суддів України від 15 березня 2017 року, задля забезпечення інформаційної відкритості діяльності судів Апеляційним судом Хмельницької області спільно з Радою суддів України створено Судовий інфо-медіа центр Хмельницької області. Представники всіх судових установ регіону підписали Меморандум

про взаємодію та співпрацю в інформаційно-медійному напрямку, відповідно до якого було узгоджено створення в області єдиного інфо-медіа центру.

Вказаний центр здійснює регулярний збір та узагальнення судової інформації, напрацювання методики коректної подачі усіма можливими медійними засобами (друкованими та електронними ЗМІ, телебачення, мультимедіа, тощо), бере на себе функції виготовлення власного інформаційного продукту: газетних публікацій, повідомлень для електронних ЗМІ, сюжетів для новин місцевих телеканалів, циклу телепрограм, соціальної реклами, промо-роликів, документальних фільмів, а також розробки іміджево-рекламної поліграфії.

Відтак, створення Судового інфо-медіа центру Хмельницької області стало першим кроком на реалізацію Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затвердженої указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, у частині підвищення рівня прозорості через публічність у процесі прийняття судових рішень.

Членами Ради суддів України здійснювались регулярні публікації, виступи, інтерв'ю, писались статті з питань судової реформи, діяльності суддів та життя судової влади в Україні в засобах масової інформації. Зокрема, опубліковано аналітичних статей, виступів, інтерв'ю, інформаційних повідомлень: 249 - в газеті "Закон и Бізнес", 415 – в газеті "Судово-юридична газета" та ТБ "Право", 25 - в газеті "Юридична практика".

Протягом звітнього періоду члени Ради суддів України 17 разів приймали участь у таких загальноукраїнських програмах, як "Свобода слова", Громадське радіо, радіо "Голос столиці", ТК "Ньюз ван", 5 канал, 112 канал, Інтер, радіо Ера.

Участь членів Ради суддів України у радіо- та теле- ефірах не тільки на загальноукраїнських каналах, а й в регіонах, сприяла, так би мовити, "пом'якшенню" жорсткого ставлення громадськості та ЗМІ до судової влади, але, нажаль, не переломила ситуацію на конструктив.

Активізація роботи суддів-спікерів та прес-секретарів у судах дозволила ефективніше інформувати громадськість про судові засідання у справах, що мають суспільний інтерес (на рівні свого регіону), та сприяла у систематичному наданні інформації щодо розгляду інших справ та прийняті рішення, що свідчить про активізацію діяльності в налагодженні комунікацій між судами та ЗМІ.

Суди (судді) активно почали використовувати соціальну мережу фейсбук, як інструмент комунікації з суспільством.

Разом з тим, залишається цілий ряд проблемних питань, над якими необхідно працювати і вирішувати. Отож, **серед проблемних питань слід відзначити:**

посада прес-секретаря в майже 80% судів України є вакантною. Усталеною практикою стало покладання обов'язків на працівника апарату, який має велике "основне" навантаження;

низький рівень кваліфікації працівників, які виконують функції прес-секретаря;

не налагоджені внутрішні комунікації в установах, прес-секретарям важко отримати інформацію в оперативному порядку, зазвичай вони отримують інформацію пост-фактум;

відсутність внутрішніх процедур інформування прес-секретаря суду про розглянуті справи у суді для висвітлення.

Наявність вказаних проблемних питань підтвердили результати опитування "Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників судів, 2017 рік" проведеного Радою суддів України спільно з ГО "Вектор прав людини" .

З серпня 2017 року головні функції щодо забезпечення комунікаційної стратегії судової влади покладено на прес-центр судової влади при Вищій раді правосуддя.

4. Діяльність комітету Ради суддів України забезпечення гарантій незалежності суддів, правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їх сімей

До функцій Ради суддів України, які прямо стосуються забезпечення незалежності судової системи, у відповідності до частини восьмої статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" належить лише розроблення та організація виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів.

Опосередковано до цих питань можна віднести також поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності суддів; розгляд питань правового захисту суддів та їхніх сімей і прийняття відповідних рішень з цих питань; здійснення контролю за організацією діяльності судів; звернення із пропозиціями щодо питань діяльності судів до органів державної влади та місцевого самоврядування; здійснення контрольних функцій за додержанням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, голови чи членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, голови Державної судової адміністрації України чи його заступників; прийняття рішень про врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності зазначених осіб (у разі, якщо такий конфлікт не може бути врегульований у порядку, визначеному процесуальним законом).

У звітному періоді, незважаючи на законодавче обмеження своїх повноважень, Рада суддів України не стояла осторонь процесів, які відбувалися у судовій системі, та, за можливості, в межах компетенції, реагувала на звернення судів і суддів, які до неї надходили.

Так, за 2017 рік до Комітету Ради суддів України з питань забезпечення гарантій незалежності суддів, правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їх сімей надійшло 74 звернення, більшість з яких стосувалася питань виплати суддівської винагороди, суддівської вихідної допомоги та розміру довічного утримання судді у відставці (19), повідомлень судів про неправомірні обшуки в судах та вилучення судових справ, обшуки у адвокатів, втручання у здійснення правосуддя (17), решта – надання роз'яснень щодо відпустки судді, неоднакового нарахування премій і надбавок, ненормованого робочого дня

судді, стажу роботи судді, охорони приміщень, порушення вимог щодо розподілу справ, забезпечення житлом, тощо. Частина звернень стосувалася також дискреційних повноважень Вищої ради правосуддя – щодо дисциплінарної відповідальності суддів.

З наведеного вбачається певна системність проблем, з якими до Ради суддів України у 2017 році зверталися суди і судді, які у більшості стосувалися таких елементів незалежності, як незалежність від зовнішнього втручання, а також матеріальних та соціальних гарантій суддівської незалежності.

Що стосується повідомлень суддів про втручання у їх діяльність у відповідності до статті 48 Закону «Про судоустрій і статус суддів», то Рада суддів України у 2017 році припинила ведення на своєму веб-сайті реєстру повідомлень про втручання та розгляд цих повідомлень, оскільки зазначені повноваження належать Вишій раді правосуддя.

На інші питання, порушені у зверненнях суддів, Рада реагувала шляхом надання індивідуальних відповідей (роз'яснень), а по системним проблемам судової системи – шляхом прийняття окремих рішень Ради суддів України.

Зокрема, у 2017 році Радою суддів України були прийняті наступні рішення з питань, що стосуються незалежності суддів (питання щодо правового захисту суддів із зони АТО, щодо охорони приміщень, щодо протиправного перешкоджання роботі судових установ, щодо протиправного вилучення правоохоронними органами матеріалів судових справ, щодо переведення суддів ліквідованих судів (м. Херсон):

- **рішення від 03.03.2017 № 16** "Щодо розгляду звернення суддів Донецької та Луганської областей, що припинили роботу», яким захищено право суддів із зони АТО, Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, тимчасово прикріплених до Рубіжанського міського суду Луганської області, Слов'янського міськрайонного суду Донецької області, апеляційного суду Київської області, господарського суду Київської області та господарського суду міста Києва, на отримання суддівської винагороди після 30 березня 2017 року (коли вони за законом втратили статус прикріплених до цих судів) та до моменту переведення їх на посаду судді, звільнення з посади або іншим чином вирішення питання щодо правового та соціального захисту цих суддів. До прийняття Радою суддів України рішення № 11 від 04.02.2016 року суддям цієї категорії взагалі не виплачувалася суддівська винагорода;

- **рішення від 08.06.2017 № 39** «Про факти втручання у діяльність суддів щодо здійснення правосуддя в Одеській області» є реакцією Ради суддів на протиправні дії невідомих осіб, через які було вимушено припинено розгляд справ в Одеському апеляційному господарському суді та господарському суді Одеської області. Наслідком цих дій стало пошкодження майна суду, а також застосування фізичного насильства до працівників апарату суду та суддів. Прикриваючись патріотичними гаслами, невідомі особи поводили себе агресивно, провокували працівників Національної поліції, застосовували до них фізичний тиск. У зв'язку з зазначеними діями та неможливістю здійснювати правосуддя Одеським апеляційним господарським судом та господарським судом Одеської області в умовах тиску та враховуючи рекомендації Ради суддів

України, викладені у рішенні від 06.10.2016 року № 69 «Щодо неналежної охорони судів», на спільних зборах суддів обох судів прийнято рішення про припинення розгляду справ, призначених на 07.06.2017 року. В свою чергу, Рада суддів України висловила позицію, що події, які відбулися біля Одеського апеляційного господарського суду та господарського суду Одеської області, є незаконним втручанням в діяльність суддів і впливом на суд;

- **рішення від 18.05.2017 № 26** «Щодо призначення (переведення) суддів» прийнято за результатами розгляду відкритого звернення зборів суддів Херсонського міського суду Херсонської області щодо заповнення штату суду (відповідно до Указу Президента України від 19.01.2016 № 15/2016 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів» ліквідовано Дніпровський, Комсомольський та Суворовський районні суди м. Херсона та утворено Херсонський міський суд Херсонської області. Останній розпочав процесуальну діяльність з 04.04.2016 (наказ в.о. Голови Херсонського міського суду Херсонської області від 30.03.2016 № 03-03/01 «Про початок діяльності Херсонського міського суду Херсонської області»), у зв'язку з чим ліквідовані суди припинили свою процесуальну діяльність. Водночас, не всі судді ліквідованих судів були переведені до новоствореного суду, у зв'язку з чим Рада суддів України вирішила звернутись до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя щодо пришвидшення процедури призначення суддів Херсонського міського суду Херсонської області;

- **рішення від 03.11.2017 № 68** «Про випадки вилучення органами досудового розслідування судових справ» прийнято у зв'язку з надходженням численних звернень суддів щодо вилучення матеріалів справ, які перебувають в провадженні суду та не закінчені розглядом. У попередніх рішеннях Ради суддів України вже зазначалося, що порушенням принципів самостійності судів та незалежності суддів слід вважати, зокрема, витребування від судді пояснень з питань, які підлягають чи були предметом обговорення у нарадчій кімнаті, або спроби розкриття таємниці постановлення рішення в інший спосіб, витребування чи вилучення судових справ, розгляд яких не завершено, а також отримання матеріалів судових справ (копій документів, які містяться у справі, виписок з неї тощо) з порушенням встановленого законом порядку (неповноважним суб'єктом, без належного документального оформлення, тощо). У рішенні зазначено, що вилучення матеріалів судових справ, які перебувають у провадженні суду, органами досудового розслідування не ґрунтується на кримінальному процесуальному законі та може бути передумовою грубого порушення прав учасників такого судового провадження. З огляду на те, що незалежність суддів є складовою права на справедливий суд, не може бути виправданим потребами досудового розслідування застосування заходів забезпечення кримінального провадження, зокрема тимчасовий доступ до речей і документів, а також отримання матеріалів судових справ, які перебувають у провадженні судді, або справ, розгляд яких не є завершеним (рішення у справі не набрало законної сили; справа переглядається в апеляційному чи касаційному порядку, за нововиявленими обставинами; не вичерпані всі процесуальні можливості оскарження судових рішень). У разі ж

звернення слідчого за погодженням з прокурором чи прокурора із клопотанням про надання тимчасового доступу до матеріалів справи відповідної судової юрисдикції слідчий суддя вправі надати тимчасовий доступ лише для ознайомлення з матеріалами справи, виготовлення їх копії, виписки. Вилучення матеріалів судових справ не допускається. Рада суддів України підтримала свою позицію з цих питань, висловлену у рішеннях від 04.02.2016 № 12 та від 04.11.2016 № 73, та зазначила, що при вилученні матеріалів судових справ, що перебувають у провадженні суду та розгляд яких не завершено, при проведенні слідчих дій на досудовому розслідуванні кримінальних проваджень продовжуються вчинятися дії, які посягають на незалежність органів судової влади і тим самим унеможливають забезпечення права на справедливий суд та мають ознаки впливу на суд, а також будуть перешкодою для здійснення правосуддя. З огляду на це, суддям рекомендовано в разі вилучення оригіналів матеріалів судових справ, що перебувають у провадженні суду та розгляд яких не завершено, повідомляти про такі випадки Вищу раду правосуддя; голові Ради суддів України доручено із зазначеною інформацією повторно звернутися до Генерального прокурора України для вжиття заходів щодо забезпечення гарантій незалежності суддів по вказаних фактах вилучення судових справ, про які поінформувати Раду суддів України; звернуто увагу суддів на необхідність врахування особливого правового статусу матеріалів судової справи під час розгляду клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження і клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій та встановлених порядку і підстав проведення обшуку приміщень судів та суддів, їх житла, дотримання про цьому усіх вимог Кримінального процесуального кодексу України та відповідних положень Конституції України;

- **рішення від 07.12.2017 № 78** "Про стан охорони приміщень судів України", яке було прийнято після трагічних подій у Нікопольському міськрайонному суді Дніпропетровської області та стало реакцією Ради суддів України на ситуацію з неналежним забезпеченням охорони в судах. Зокрема, було вирішено звернутися до Голови Національної поліції України та Командувача Національної гвардії України з вимогою забезпечити безпеку судових установ, суддів, працівників апаратів судів та вжити заходи щодо усунення загрози безпеки суддів. Голові Державної судової адміністрації України запропоновано в термін до 15 грудня 2017 року внести до Вищої ради правосуддя подання про призначення нового керівника Державної установи "Служба судової охорони". Також, Державній судовій адміністрації України та її територіальним управлінням було доручено терміново здійснити перевірку наявності та технічного стану, а у разі відсутності, закупівлю спеціального обладнання (ручних металошукачів, металевих рамок, відеокамер, камер схову) для забезпечення охорони судових установ, суддів, працівників апаратів судів, а також у строк до 20 січня 2018 року розробити Правила безпеки суду. Головам судів, начальникам територіальних управлінь Державної судової адміністрації України, керівникам апаратів судів доручено забезпечити фактичне використання ручних металошукачів, металевих рамок, відеокамер для перевірки відвідувачів судів;

- рішення від 07 грудня 2017 року № 76 "Щодо неналежної реалізації положень Закону України "Про державний захист працівників суду". Вказане рішення констатує неналежний захист з боку держави та неналежний рівень безпеки суддів в Україні на протязі тривалого часу (з огляду на численні випадки посягань на життя, здоров'я, майно суддів, які так і не були належним чином розслідувані), що призводить до дестабілізації діяльності судової влади, становить загрозу утвердження принципу верховенства права, підриває основи правопорядку в державі, завдає непоправної шкоди авторитету України на міжнародній арені. Рада суддів України наполягає на негайному запровадженні превентивних та захисних механізмів з метою недопущення аналогічних випадків у подальшому та ретельного об'єктивного розслідування всіх без винятку протиправних дій щодо життя та здоров'я суддів, працівників апарату судів та майна судів. У зв'язку з цим, Рада суддів України визнала практичну реалізацію положень Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» неналежною, та вирішила звернутися до Генерального прокурора України Луценка Ю. В. щодо необхідності посилення нагляду за додержанням законів стосовно забезпечення державного захисту судів, суддів і працівників апарату судів, а також стосовно розгляду повідомлень суддів і судів про вчинення кримінальних правопорушень відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України та прийняття невідкладних заходів щодо об'єктивного неупередженого розслідування проваджень у розумні строки за фактами вбивств та насильства стосовно суддів, членів їх сімей, близьких родичів та працівників апаратів судів, які перебувають у провадженні органів досудового слідства, а також звернутися до Міністра внутрішніх справ України Авакова А. Б. щодо необхідності неухильного виконання вимог закону про забезпечення громадського порядку в судах та охорони приміщень судів; захисту життя та здоров'я суддів, працівників апарату судів та учасників судового процесу.

У звітному періоді дуже гостро постало питання забезпечення охорони приміщень судів та безпеки відвідувачів суду, суддів та працівників апарату.

Зокрема, сталися трагічні події у Нікопольському суді Дніпропетровської області. Вказані події стали логічним наслідком ігнорування уповноваженими органами держави неодноразових звернень Ради суддів України, спільних звернень керівників органів та установ судової влади щодо неприпустимості неналежного здійснення охорони судів. В умовах, коли з боку окремих народних депутатів, посадовців, керівників підрозділів МВС, прокуратури та інших державних установ останніми роками нормою стали заклики, спрямовані на паплюження органів судової влади та підрив її авторитету, коли будь-хто, включаючи посадовців, вважав можливим відкрито звинувачувати суд у всіх негараздах, що відбувалися в державі, а так звані «активісти», які влаштовували на подвір'ях судів явно оплачені кимось із зацікавлених у розгляді конкретних справ осіб «акції протесту» з палаючими шинами або сміттєвими баками та зеленкою, залишалися безкарними – у суспільстві виникло усвідомлення відсутності жодних наслідків за посягання на незалежність судової влади,

втручання в роботу судових установ, приниження суду, суддів або навіть фізичне насильство відносно них.

Внаслідок цього маємо суд без належної охорони, з можливістю вільного доступу до його приміщень радикально налаштованих (а в окремих випадках – і озброєних) осіб, які блокують роботу судів, перешкоджають розгляду конкретних справ, безкарно принижують суддів, працівників апарату, інших відвідувачів, та, без сумніву, становлять загрозу для всіх присутніх, в тому числі для учасників процесу та решти відвідувачів суду.

З січня 2017 року питання суддівської винагороди у тому вигляді, як воно закріплено на рівні чинного законодавства, розділило працюючих суддів на 2 окремі групи – тих, хто отримує суддівську винагороду у розмірі Закону України «про судоустрій та статус суддів», в редакції 2016 року, та тих, хто її отримує відповідно до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» в редакції Закону України 2010 року з наступними змінами. При цьому, судді виконують одну і ту ж саму роботу, мають однаковий статус, до них пред'являються однакові вимоги та вони несуть однакову відповідальність у разі дисциплінарного проступку, водночас, рівень їх винагороди залежить від об'єктивного чинника – проходження чи не проходження ними кваліфікаційного оцінювання, що не залежить від їх особистої волі або бажання.

Такий підхід свідчить про наявність ознак дискримінації у питаннях суддівської винагороди та порушення принципу рівності суддів, як однієї з ознак незалежності.

Крім того, законодавець у пункті 3 розділу II Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який набрав чинності з 1 січня 2017 року, визначив, що мінімальна заробітна плата після набрання чинності цим Законом не застосовується як розрахункова величина для визначення посадових окладів та заробітної плати працівників та інших виплат. До внесення змін до Законів України щодо незастосування мінімальної заробітної плати як розрахункової величини, вона застосовується у розмірі 1 600 гривень.

Саме ця розрахункова одиниця (1 600 грн) застосовувалася у 2017 році для обчислення суддівської винагороди суддям до проходження ними кваліфікаційного оцінювання. Враховуючи, що абсолютна більшість суддів України на даний час ще не проходила кваліфікаційного оцінювання з причин, не залежних від їх волі або бажання (оскільки таке оцінювання не було призначено відносно них та, відповідно, не було проведено Вищою кваліфікаційною комісією суддів України), у 2017 році вони отримували заробітну плату у розмірі 16 000 грн. – для першої інстанції ($1\,600 * 10$), та 17 600 грн. – для апеляційної інстанції ($1\,600 * 10$ з урахуванням коефіцієнту 1,1).

Отже, працюючий суддя отримує заробітну плату нижче, ніж працівник прокуратури, НАБУ, НАЗК, а в окремих випадках – ніж помічник судді або секретар судового засідання?

Слід зазначити, що нечіткість формулювань підстав дисциплінарної відповідальності суддів, яка закріплена у статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», є загрозовою для незалежності суддів. За нинішніх умов, потенційно будь-який суддя може бути притягнутий до відповідальності (строки, несвоєчасність внесення копії судового рішення до Єдиного державного реєстру судових рішень, та інші).

В умовах кадрової нестачі суддів (яка має тенденцію до зростання), та, відповідно, надмірного навантаження на тих суддів, які продовжують здійснювати судочинство, а також зважаючи на істотну зміну процесуального законодавства (набрання законної сили з 15 грудня 2017 року новими процесуальними кодексами), яке підлягає застосуванню навіть до нерозглянутих справ, без надання жодного перехідного періоду, Вища рада правосуддя є перевантаженою безпідставними зверненнями, що об'єктивно позбавляє цей орган можливості виконувати інші найважливіші функції при реформуванні судової влади та здійснення заходів щодо незалежності суддів.

Крім того, відповідно до звіту GRECO 19-23 червня 2017 рік за результатами четвертого раунду оцінки запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів (пункт 183) деякі підстави притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності містять деякі нечіткі формулювання, наприклад « поведінка, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя і «дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду», а тому GRECO рекомендувало сформулювати визначення дисциплінарних порушень які, стосуються поведінки суддів, більш чітко та замінити на конкретне формулювання відповідного правопорушення.

А тому вкрай потребує удосконаленню чіткість формулювання підстав дисциплінарної відповідальності суддів з відповідним внесенням змін до діючого законодавства.

5. Діяльність комітету Ради суддів України адміністрування та питань організаційного забезпечення діяльності суду

Протягом звітнього періоду Комітетом усього опрацьовано 310 документів, з них по роках: за 2015 рік – 12 документів, за 2016 рік – 168 документів, за 2017 рік – 130 документів.

Всього дано 289 відповідей, з них по роках: у 2015 – 9, у 2016 – 104, у 2017 – 176.

Комітетом розглянуто та надано відповідь щодо:

- змін та роз'яснень з роботи автоматизованої системи документообігу суду (опрацьовані на засіданнях робочої групи) – 48;
- роз'яснень питань стосовно застосування Положення про помічника судді, призначення та звільнення помічників суддів – 37;
- інше (роз'яснення, звернення, пропозиції) – 168.

У комітеті на опрацюванні в залишку 132 матеріали, з яких переважна більшість питань щодо оптимізації мережі судів.

З метою виконання рішень з'їздів суддів та Ради суддів України члени Комітету доводили позицію органів суддівського самоврядування через:

опрацювання пропозицій щодо електронного наказного провадження для засідання Ради з питань судової реформи від 25.12.2015;

донесення позиції у круглому столі ГО "Центр громадянських свобод" 03.03.2016 на тему "Аналіз подій 31.08.2015 біля Верховної Ради та їх продовження у судових процесах";

участь у експертному обговоренні проекту Закону "Про внесення змін до Закону "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" 25.03.2016 під егідою Ради з питань судової реформи;

участь у семінарі-презентації звіту "Управління ефективністю роботи судів", підготовленого експертом Проекту з питань планування та бюджетування сектору юстиції Адісом Ходжичем, 28.03.2016;

виконання програм: "Програма судового лідерства" за підтримки USAID та "Відкритий світ" на території США у період з 20.01.2016 до 01.05.2016;

участь у міжнародній конференції "Конституційний контроль і процеси демократичної трансформації у сучасному суспільстві" 7 – 8 жовтня 2016 року;

участь в зустрічі 09.09.2016 року із заступником голови місії Посольства США в Україні Джоржем Кентом на тему "Огляд судової реформи, перспективи антикорупційного суду, люстрація, оцінювання та добір суддів, а також підвищення громадської довіри до судів";

участь 5 – 12 листопада 2016 року в програмі "Спеціалізовані антикорупційні суди, як інструмент удосконалення підзвітності судової системи та доступності правосуддя" за проектом "Навчальні програми професійного зростання";

участь у круглому столі "Співпраця судової влади та громадянського суспільства", який відбувся 29.11.2016;

участь у міжнародній конференції "Безпека журналістів, як обов'язкова умова для вільних ЗМІ: свобода слова і громадський порядок" 06.02.2017;

участь в ознайомчому візиті "Безпека журналістів: європейський досвід" до штаб-квартири Ради Європи з 01 по 04 березня 2017 року в місті Страсбург;

участь 29.03.2017 в круглому столі "Доброчесність в судовій владі";

участь в експертному обговоренні 30.03.2017 Звіту за результатами аналізу нормативного регулювання питань запобігання корупції в сфері правосуддя;

участь в експертному обговоренні на тему: "Необхідність вдосконалення національного законодавства в контексті конституційної зміни обсягу суддівського імунітету" 13.04.2017;

участь у конференції "Проблематика реалізації прав іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України" від 26.05.2017;

участь у експертному обговоренні "Спеціалізований антикорупційний суд: найкращі світові практики та перспективи створення в Україні" 16.06.2017;

участь у Національній презентації документу Венеційської Комісії "Rule of Law Checklist" 26.06.2017;

участь у міжнародній конференції "Суди та комунікація" 12 – 13 жовтня 2017 року місто Будапешт;

участь у двох засіданнях дорадчої групи партнерів Програми USAID "Нове Правосуддя" в квітні та жовтні 2017 року;

участь у міжнародній конференції "Новий погляд на суддівське самоврядування" м. Київ 5 – 6 грудня 2016 року.

комітету Мезенцев Є. І. перебував у складі Комісії з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя при Вищій раді правосуддя.

Спільно з Державною судовою адміністрацією України створено Робочу групу з доопрацювання Положення про автоматизовану систему документообігу суду та організації переходу до системи "Електронний суд"; організовано та впроваджено підсистему "Електронний суд", рішенням Ради суддів від 2 березня 2018 року затверджено зміни до положення в частині авторозподілу справ та започаткована підсистема "Електронний суд".

Зібрано, опрацьовано та представлено для затвердження пропозиції РСУ щодо проекту Типового положення про територіальні управління Державної судової адміністрації України та проекту Положення про Службу судової охорони.

Підготовлено висновки щодо законопроекту «Про Вищий антикорупційний суд» .

Члени комітету прийняли участь у перевірці організації роботи:

Токмацького районного суду Запорізької області,

Дніпровського районного суду м. Херсона,

Октябрьського районного суду м. Полтави,

Южноукраїнського міського суду Миколаївської області,

Городищенського районного суду Черкаської області.

6. Діяльність комітету Ради суддів України бюджетного планування, фінансового та матеріально-технічного забезпечення

На підставі опрацьованих Комітетом звернень судів та суддів Радою суддів України прийнято низку рішень:

1. Рішення від 25.02.2016 № 17 щодо нормативів фінансування.

З метою запровадження єдиних підходів у формуванні бюджетних запитів місцевими та апеляційними судами загальної юрисдикції, забезпечення принципів ефективності і результативності у фінансуванні судів, Рада суддів України вирішила:

1. Започаткувати здійснення фінансування місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції за кількістю справ, як основним показником результатів роботи суду, а також за основним нормативом – середньою вартістю судової справи в судах відповідного рівня та юрисдикції.

2. Державній судовій адміністрації України забезпечити формування місцевими та апеляційними судами загальної юрисдикції бюджетних запитів на 2017 рік за основним нормативом – середньою вартістю судової справи.

Дане рішення прийнято з огляду на те, що існуючий на даний час підхід у фінансуванні судів не є економічно обґрунтованим, оскільки не враховує витрати держави на розгляд однієї судової справи, навантаження на суддів за кількістю справ та інші особливості.

2. Рішення від 09.06.2016 № 43 щодо необхідності врегулювання порядку та застосування єдиного підходу до нарахування, виплати винагороди народним засідателям і присяжним за час виконання ними обов'язків у суді, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. Визнати, що визначений Кабінетом Міністрів України рівень грошового забезпечення народних засідателів і присяжних не відповідає умовам здійснення правосуддя.

2. Звернутися до Кабінету Міністрів України щодо якнайшвидшого розгляду та вирішення питання про внесення змін до Порядку виплати винагороди та відшкодування витрат на проїзд і наймання житла, виплати добових народним засідателям і присяжним за час виконання ними обов'язків у суді, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 року № 1506, з урахуванням пропозицій Державної судової адміністрації України від 24 травня 2016 № 10-3830/16.

Прийняття вказаного рішення зумовлене зверненням до Ради суддів України заступника голови Святошинського районного суду міста Києва щодо неналежного стану виплати винагороди присяжним та неможливість забезпечення належних умов для здійснення їхньої діяльності цим судом у розгляді кримінальної справи, яка має значний суспільний інтерес.

З метою перевірки наведених у зверненні обставин, членом Ради суддів України Суховим В. Г. та начальником Територіального управління Державної судової адміністрації України в м. Києві Сімановським О. В. 26 травня 2016 року було здійснено виїзд безпосередньо до Святошинського районного суду міста Києва.

3. Рішення від 09.06.2016 № 44 стосовно дотримання вимог закону щодо незалежності судів та суддів при проведенні перевірок судів органами державної фінансової інспекції (Державної аудиторської служби України), відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. Вважати правильною практику судів про відмову у наданні інформації щодо здійснення перевірок та недопуск працівників органів Державної фінансової інспекції (Державної аудиторської служби України) до проведення перевірок.

2. Звернутися до Державної фінансової інспекції України (Державної аудиторської служби України) з вимогою щодо недопущення вчинення органами державної фінансової інспекції дій, які можуть поставити під сумнів незалежність суддів, зокрема, проведення перевірок фінансово-господарської діяльності судів зазначеними органами.

Прийняття вказаного рішення зумовлено численними зверненнями до Ради суддів України від судів щодо намірів на проведення в судах перевірок фінансово-господарської діяльності органами Державної фінансової інспекції (Державної аудиторської служби України), що, на думку Ради суддів України, загрожує незалежності судів та суддів.

4. Рішення від 09.06.2016 № 48 щодо проблем організаційного та фінансового забезпечення судів при залученні перекладача у кримінальному провадженні, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. Звернутися до Кабінету Міністрів України, як суб'єкта законодавчої ініціативи, з пропозицією розглянути питання щодо врегулювання механізму залучення перекладачів на досудовому розслідуванні та в судовому провадженні в такому ж порядку, який передбачений для залучення захисників (адвокатів) за рахунок держави, а також щодо необхідності переглянути розміри компенсації (відшкодування) витрат та виплат винагороди особам, зокрема, перекладачам, що встановлені Інструкцією від 01 липня 1996 року № 710 та приведення цих розмірів у відповідність фактичній вартості цих послуг на даний момент і понесеними перекладачами витрат.

2. Доручити Державній судовій адміністрації України, у межах раніше наданого доручення Радою суддів України (рішення Ради суддів України від 25 лютого 2016 року № 17), проаналізувати стан забезпечення фінансування місцевих та апеляційних судів у 2016 році щодо виділення їм коштів з урахуванням витрат на залучення перекладачів, у тому числі і Шевченківського районного суду м. Києва та при необхідності внести зміни до їх кошторисів і перерозподілити фінансові ресурси за потребами, про що у строк до 01 жовтня 2016 року доповісти Раді суддів України та довести до відома судів.

3. Доручити Державній судовій адміністрації України підготувати проект змін до Інструкції, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01 липня 1996 року №710 та внести їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

5. Рішення від 15.09.2016 № 55 про звернення судів щодо оплати праці працівникам апаратів судів, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. Погодити запропонований Державною судовою адміністрацією України проект постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання оплати праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя та працівників Національної школи суддів України".

2. Доручити Державній судовій адміністрації України подати на затвердження до Кабінету Міністрів України проект постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання оплати праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя та працівників Національної школи суддів України".

3. Звернутися до Прем'єр-міністра України з проханням сприяти прийняттю постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання оплати

праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя та працівників Національної школи суддів України".

Прийняття такого рішення зумовлено тим, що умови оплати праці, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 року № 292 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 травня 2016 року № 322), є істотно гіршими в порівнянні з умовами, що діяли раніше згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 09 березня 2006 року № 268.

Зокрема, посадові оклади окремих категорій працівників апаратів судів (секретаря судового засідання, судового розпорядника, начальника самостійного відділу) зменшились у півтора рази, посадові оклади, встановлені для деяких категорій посад (керівника апарату, заступника керівника апарату, начальника відділу) вочевидь є неспіврозмірними з обсягом повноважень та відповідальності, які покладаються на них.

6. Рішення від 16.09.2016 № 60 щодо електронного декларування, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. Звернути увагу Національного агентства з питань запобігання корупції на проблеми, які виникають під час заповнення електронних форм відповідних документів на веб-сайті Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування Реєстру реєстрації, зокрема:

- під час реєстрації у Реєстрі з використанням особистого ключа та посиленого сертифіката відкритого ключа електронного цифрового підпису;
- під час доступу до власного персонального електронного кабінету;
- тривалий розгляд електронних звернень про надання роз'яснень допомоги в користуванні Реєстром, тощо.

2. Звернутись до Національного агентства з питань запобігання корупції з проханням провести виїзні тренінги у всіх областях України для суддів із заповнення електронних декларацій .

3. Доручити заступнику голови Ради суддів України Монічу Б. С. та Прес-центру судової влади на веб-порталі "Судова влада України" створити розділ "Електронне декларування", на якому розмістити закони та нормативно-правові акти щодо електронного декларування, а також відповіді Національного агентства з питань запобігання корупції на запити суддів з питань електронного декларування, які були б корисними при заповненні електронної декларації.

4. Суддям судів загальної юрисдикції, територіальним управлінням Державної судової адміністрації України, Державній судовій адміністрації України вжити заходів щодо якнайшвидшого оформлення особистого ключа та посиленого сертифіката відкритого ключа електронного цифрового підпису, які відповідають вимогам роботи у системі подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування для:

- осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище;

- інших осіб, на яких поширюється дія Закону України "Про запобігання корупції".

5. Закликати всіх осіб, на яких поширюється дія Закону України "Про запобігання корупції" у визначений законом строк виконати свій обов'язок щодо подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування згідно з вимогами Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII "Про запобігання корупції", в тому числі своєчасно оформити електронний цифровий підпис та посилений сертифікат відкритого ключа електронного цифрового підпису.

6. З метою отримання письмової відповіді на питання щодо функціонування системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, питань щодо заповнення тих чи інших розділів декларацій, тощо, рекомендувати відповідним суб'єктам направляти звернення до Національного агентства з питань запобігання корупції про надання роз'яснень, допомоги в користуванні Реєстром:

- через персональний електронний кабінет системи;
- на офіційну електронну адресу Національного агентства з питань запобігання корупції через електронну пошту суб'єкта декларування, що була вказана при реєстрації в системі.

Прийняття такого рішення зумовлено, зокрема, тим, що за інформацією, отриманою в ході використання системи окремими суддями, оновлений інтерфейс системи декларування станом на 07.09.2016 року не має доступу до власного персонального електронного кабінету користувача.

7. Рішення від 04.11.2016 № 72 щодо звернень місцевих адміністративних та господарських судів стосовно позбавлення їх функцій розпорядника бюджетних коштів, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

1. З метою збереження існуючого порядку фінансового забезпечення місцевих спеціалізованих (адміністративних і господарських) судів як розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та напрацювання пропозицій щодо внесення змін до Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII "Про судоустрій і статус суддів" створити робочу групу у складі: членів Ради суддів України – Сухового В. Г., Волкова А. С., Журавської О. В. та представників судів, які є ініціаторами таких звернень (за згодою).

2. Рекомендувати Державній судовій адміністрації України (до внесення змін до Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII "Про судоустрій і статус суддів") вжити заходів щодо збереження існуючої мережі розпорядників бюджетних коштів.

Прийняття такого рішення зумовлено численними зверненнями на адресу Голови Ради суддів України місцевих адміністративних та господарських судів щодо розгляду питання про недопущення знищення існуючої системи фінансування названих спеціалізованих судів.

8. Рішення від 02.12.2016 № 85 щодо збереження функцій розпорядника бюджетних коштів за місцевими адміністративними та господарськими судами, відповідно до якого Рада суддів України вирішила:

- враховуючи нагальну потребу у збереженні існуючого порядку та належного рівня фінансового та матеріально-технічного забезпечення місцевих спеціалізованих (адміністративних і господарських) судів та інших органів судової влади, як розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, з метою забезпечення незалежності судів і суддів звернутись до Верховної Ради України щодо ініціювання внесення змін до Закону України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII "Про судоустрій та статус суддів" шляхом внесення змін до частини четвертої статті 148 Закону, виклавши її в такій редакції:

"4. Розпорядниками бюджетних коштів є: місцеві, апеляційні та вищі спеціалізовані суди, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Рада суддів України, Служба судової охорони, Національна школа суддів України.

За рішенням Державної судової адміністрації України, погодженим з Радою суддів України, функції розпорядника бюджетних коштів щодо місцевих загальних судів можуть здійснювати територіальні органи Державної судової адміністрації України."

9. Радою суддів України прийнято рішення від 07.12.2017 № 72, відповідно до якого, з урахуванням рішення Ради суддів України від 04.11.2016 № 72 та від 02.12.2016 № 85, Рада суддів України вирішила, враховуючи нагальну потребу у збереженні існуючого стану фінансового та матеріально - технічного забезпечення місцевих адміністративних і господарських судів:

- звернути увагу ДСА України щодо необхідності збереження за місцевими адміністративними і господарськими судами функцій розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня.

Згідно з листом ДСА України від 13.12.2017 № 11-15132/17 щодо мережі розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету місцеві адміністративні і господарські суди у 2018 році визначено розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня.

Також на виконання даного рішення розпорядженням Голови Ради суддів України від 21.02.2018 створено робочу групу для аналізу існуючого порядку управління бюджетними коштами, які виділені судам, на предмет його комплексного законодавчого врегулювання та відповідності європейській практиці, а також, за необхідності, підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій частині.

За звітний період Комітетом бюджетного планування, фінансового та матеріально-технічного забезпечення також було розглянуто низку звернень судів, суддів та громадян з питань забезпечення належної діяльності судової системи.

Члени комітету брали активну участь у низці заходів щодо реформування судоустрою за участю міжнародних та національних експертів.

7. Діяльність комітету Ради суддів України етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів

Рішенням чергового XI з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року відповідно до вимог статті 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» затверджено нову редакцію Кодексу суддівської етики затвердженого рішенням V з'їзду суддів України.

Рада суддів України рішеннями від 11 грудня 2014 року № 70 та від 12 березня 2015 року створила робочу групу у складі діючих суддів та науковців, яка провела глибинне дослідження міжнародних стандартів у сфері суддівської етики, проаналізувала поточну практику притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності й на основі отриманих результатів розробила коментар до Кодексу суддівської етики, текст якого був затверджений рішенням Ради суддів України від 04 лютого 2016 року № 1.

17 листопада 2016 року Рада суддів України, за підтримки Програми USAID реформування сектору юстиції "Нове правосуддя" провела презентацію виданого *Коментаря до Кодексу суддівської етики*.

Крім того, Радою суддів України прийнято ряд рішень про надання роз'яснень суддям щодо наявності чи відсутності конфлікту інтересів в окремих випадках, а також щодо визначення заходів самостійного запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (рішення РСУ: від 12.05.2016 року № 36, від 04.11.2016 року № 75 і № 77, 77/1, від 08.06.2017 № 34, від 07.09.2017 № 46, від 07.12.2017 № 75).

Рішенням Ради суддів від 02 березня 2018 року затверджено посібник на допомогу суддів "Особливості конфлікту інтересів у діяльності судді та рекомендації щодо його запобігання і врегулювання у типових ситуаціях".

Рішеннями Ради суддів України створені робочі групи з питань перевірки судів, до яких увійшли також члени комітету:

- від **04.02.2016 № 13**, оновлення робочих груп з перевірки організації роботи в Апеляційному суді Черкаської області та Токмацькому районному суді Запорізької області;

- від **10.02.2017 № 14**, утворено робочу групу з метою перевірки фактів, викладених у зверненні судді Октябрського районного суду міста Полтави Гольник Л. В.;

- від **07.09.2017 № 46**, створено робочу групу для перевірки викладених у зверненні Громадської організації "Правозахисна варта Томаківщини" фактів можливого порушення законодавства з запобігання корупції в частині дотримання суддями Томаківського районного суду Дніпропетровської області законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

- від **14.12.2017 № 87**, створено робочу з підготовки Методичних рекомендацій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, Голови чи членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України чи його заступників.

За результатами цих перевірок Радою суддів України прийнято рішення:

- від **08.04.2016 № 25** (пункт 1: Звернутися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з пропозицією щодо розгляду питання про наявність у діях Стамбули М. І., Ратушної В. О., Гордимова А. В., Біла-Кисельової А. А., Решетова В. В. порушень, визначених статтями 1, 3, 13, 15 Кодексу суддівської етики, затвердженого V з'їздом суддів України 24 жовтня 2002 року, у редакції, затвердженій XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року);

- від **15.09.2016 № 52** (пункт 1: Визначити, що в діях голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М. та судді цього суду Ушатого І.Г. вбачаються ознаки порушення правил суддівської етики та ознаки потенційного конфлікту інтересів. Пункт 2: Передати матеріали перевірки в частині ознак порушення правил суддівської етики та ознак потенційного конфлікту інтересів у діяльності голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М. та судді цього суду Ушатого І.Г. на розгляд Комітету етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів для вирішення питання про наявність конфлікту інтересів та необхідності його врегулювання;

- від **07.09.2017 № 44** (пункт 5: Доручити голові Ради суддів України звернутися до Вищої ради правосуддя зі скаргою, зразок якої затверджено рішенням Вищої ради правосуддя від 14.02.2017 № 269/0/15-17 та розміщено на офіційному веб-порталі за посиланням <http://vru.gov.ua>, про притягнення до дисциплінарної відповідальності голови Ожтябрьського районного суду міста Полтави Струкова О.М. з підстав, передбачених пунктом 3 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», – за допущення ним поведінки, що підриває авторитет правосуддя, зокрема, в питаннях дотримання норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів (порушення положень статті 13 Кодексу суддівської етики.);

- від **07.09.2017 № 45** (пункт 3: Доручити голові Ради суддів України звернутися до Вищої ради правосуддя зі скаргою, зразок якої затверджено рішенням Вищої ради правосуддя № 269/0/15-17 від 14.02.2017 р. та розміщено на офіційному веб-порталі за посиланням <http://vru.gov.ua>, про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Городищенського районного суду Черкаської області Подороги Л.В. з підстав, передбачених пунктами 3 і 15 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» – за допущення ним поведінки, що підриває авторитет правосуддя, зокрема, в питаннях дотримання норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів (порушення положень статей 1, 13 Кодексу суддівської етики), а також визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією.)

- рішенням від **07.09.2017 № 46/1** щодо результатів перевірки звернення громадянина Васильєва М.О. щодо роз'яснення про наявність або відсутність конфлікту інтересів в діях судді Новобузького районного суду

Миколаївської області Уманської О.В. під час виконання нею обов'язків голови суду та під час перебування останньої на посаді голови суду Рада суддів України обмежилась обговоренням.

У 2017 році Комітетом етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів Ради суддів України проведено ряд регіональних практичних навчань для суддів (м. Харків, м. Луцьк, м. Хмельницький, м. Полтава, Київська область, м. Дніпропетровськ).

Члени Комітету у взаємодії з Національною школою суддів України, долучились як до розробки курсів: "Дисциплінарна відповідальність судді", "Виконання антикорупційного законодавства", "Суддівська етика", "Правила поведінки працівника суду", так і до проведення тренінгів з цих тем.

Протягом 2018 року Комітетом етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів за підтримки Канадського Проекту підтримки судової реформи проведено декілька консультативних зустрічей на тему: "Особливості запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів"

з судьями Хмельницької, Івано-Франківської, Запорізької, Одеської, Закарпатської та Чернівецької областей.

Комітет етики, врегулювання конфлікту інтересів та професійного розвитку суддів також співпрацює з робочою групою Верховного Суду з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, з відповідним підрозділом Генеральної прокуратури України щодо організації спільних круглих столів суддів і прокурорів щодо виконання антикорупційного законодавства в частині врегулювання конфлікту інтересів в діяльності суддів.

Також в Комітеті опрацьовується пропозиція розробки окремого тренінгу для суддів щодо виконання судьями антикорупційного законодавства стосовно подарунків.

Станом на 15 грудня 2017 року до Ради суддів України за роз'ясненнями з питань конфлікту інтересів звернулись:

у 2015 році – 8 суддів

у 2016 році – 51 суддя

у 2017 році – 73 судді.

За категоріям осіб

про надання роз'яснення щодо наявності або відсутності конфлікту інтересів (слайд)			
Від суддів	Керівників апаратів судів	адвокатів	Всього
126	6	2	134

3 повідомленням про можливий реальний чи потенційний конфлікт

інтересів						
Від судді в	суддів - викривачі в	громадян, громадських об'єднань	Громадян - викривачі в	звернення суддів і громадян, що надійшли з правоохоронних органів (НАЗК, УЗЕ, НПА	від народних депутатів	Всього
28	1	17	11	28	3	88

Звернень щодо поведінки суб'єктів конфлікту інтересів (слайд)			
Від суддів	від адвокатів	Від громадян і громадських об'єднань	Всього
3	1	7	11

Відповідно до Реєстру декларацій про приватні інтереси, який ведеться Радою суддів України, **453 судді** заповнили та подали до кадрової служби декларацію про приватні інтереси.

Залишилось недопрацьованим Положення щодо здійснення Радою суддів України контролю за організацією роботи судів загальної юрисдикції (рішення № 40 від 12 травня 2016 року). Не доведено до кінця запуск системи оцінки роботи суду (СОРС), яка отримала найбільше схвалення на Сінгапурському форуму щодо ефективності правосуддя, та до якої затверджено Методику оцінки и ця робота тепер полягає лише в тому щоб навчити працівників користуватись цими інструментами для оцінки роботи свого суду та для усунення недоліків з метою підвищення якості правосуддя та довіри до суду; не застосування базових показників роботи суду рішення Ради суддів України від 8 квітня 2016 року № 26), які повинні публікуватись раз на півроку на сайтах судів.